

Quaresma de moros

El calendari religiós dels musulmans (no sé com funciona exactament) ha fet que enguany el Ramadà caiga en ple mes d'agost, cosa ben dura i aspra per als creients que han de suportar el dia sencer de

dejuni en plena calor. Observant el rigor amb què la totalitat dels fidels s'hi sotmeten sense queixes ni protestes, la meua admiració i respecte són perfectes: mil cinc-cents milions de fidels que arreu del món, exceptuant-ne els infants, els malalts i els ancians, tenen el deure espiritual del dejuni, el compleixen amb alegria, i cada vespre celebren el sopar ritual i familiar com una festa quotidiana. Ja se sap que el dejuni és un bon exercici per al cos i per a l'esperit, i més si es fa amb la convicció que els beneficis seran també celestials. Purificació, meditació, seguir l'exemple dels fundadors i dels profetes, saber que aquesta és la voluntat d'Al·là, o siga de Déu, i complir-la amb alegria. Tots els creients, a tot arreu del planeta i no solament als països on són la religió única o majoritària. És a dir, allò que els cristians de tota església, secta o denominació (inclosos els catòlics) no han estat mai capaços de fer. Jesús va fer quaranta dies de dejuni al desert, i els seus deixebles i seguidors se suposa que haurien d'imitar el seu exemple: control del cos, privació, una mica de patiment, una mica de purificació, i tot això que al llarg dels segles ha significat la Quaresma, tot i que era una cosa més aviat lleugera comparada amb el rigor del Ramadà. De la Quaresma, en queda només el nom, i la burla prèvia dels dies de Carnaval. Com que els quaranta dies següents no es podria menjar carn, abans calia fer l'exaltació carnal més intensa. I malgrat tot, els cristians hem (han) anat abandonant fins i tot aquesta poca privació que preparava la Setmana Santa i la Passió de Crist. No menjar carn no era, en absolut, tan gran sacrifici com no menjar res. I el dejuni dels divendres, ben relatiu (era permès menjar coses lleugeres), també ha quedat oblidat del tot. Quan jo era menut, a casa compràvem pel preu d'una pesseta la "Bula de la Cruzada" (invent del nostre papa Calixt III, per recaptar diners en la guerra contra els turcs), en la qual "Nos Don Enrique, cardenal Pla y Deniel, primado de España, Arzobispo de Toledo"

Joan Francesc Mira

ens eximia quasi del tot dels escassos rigors quaresmals. A més, sempre hem sabut o imaginat que els canonges, abats, bisbes i altres dignitats compensaven amb marisc i bon peix la privació de carn. Però, almenys, menjar carn en

divendres de Quaresma era públicament reprovable, signe d'irreverència i d'idees dissolvents. I tan poca cosa com era, també s'ha acabat.

La diferència, doncs, entre cristians i musulmans, és que els uns no s'han pres mai seriosament ni la fe ni els rigors ni la disciplina de la seua religió, i els altres sí, sempre, tots els creients en massa, fins en aquests temps nostres que imaginem tan seculars i tan poc religiosos. Per a nosaltres potser són seculars, per a ells no, de cap manera. Ni tan sols quan, en algun moment de la història, els musulmans han sigut sotmesos a conversió forçada, ni tan sols aleshores han deixat el dejuni ritual. Com els nostres moriscos del segle XVI, que mai no deixaren la "quaresma de moros". Els moriscos valencians, batejats però musulmans de fe i de cor, van observar cada any el Ramadà, fins al moment de l'expulsió. Com a Gandia, per exemple, on moltíssims moriscos treballaven als trapigs de sucre propietat dels ducs, i els treballadors, segons el pare Bleda (un dominicà inquisitorial que els dedicà un llibre), asseguraven que durant el dia "no tenien set", que tampoc no tenien fam, i fins al vespre no menjaven absolutament res. Aquells dies hi havia un silenci total als pobles, i en fer-se fosc tots es tancaven a casa i feien festa i sopaven abundantment. Aquella era una Quaresma seriosa, total, rigorosa, a pesar de l'ocultament i de la persecució. Ara, el rigor de la Quaresma catòlica ha quedat reduït a un mínim ben suau: no menjar carn els cinc o sis divendres, i prou. Però ni això no mereix cap respecte, per al comú de la societat occidental, abans cristiana. Més aviat, els pocs que encara ho practiquen corren el risc ser objecte de burla. Alguna cosa falla, quan respectem i admirem la dura Quaresma dels moros, i ens burlem de la poca i lleugera Quaresma que queda als cristians. No sé si, al final, el món estarà dividit entre els qui dejunen religiosament, massivament, i els qui no fan ni abstinència de carn un divendres de Quaresma.

La diferència, doncs, entre cristians i musulmans, és que els uns no s'han pres mai seriosament ni la fe ni els rigors ni la disciplina de la seua religió, i els altres sí, sempre, tots els creients en massa, fins en aquests temps nostres que imaginem tan seculars i tan poc religiosos.